

איראן: התגברות פעולות הטרור בזירה הבינלאומית בדגש על יעדים ישראלים ויהודים

יורם שוייצר, ענת שפירא וסימה שיין | 15 בדצמבר, 2022 | גיליון 1672

במהלך השנתיים האחרונות נחשפו בפומבי כ-13 ניסיונות פיגוע מצד משמרות המהפכה (משה"מ) של איראן נגד יעדים ישראלים ויהודיים שסוכלו בארבע יבשות. בנוסף סוכלו ניסיונות פיגוע בבכירים לשעבר בממשל האמריקני ונגד יעדי אופוזיציה איראניים בניו יורק ובלונדון. אירועים אלה מצביעים על פעלתנות ממוקדת של איראן בהפעלת טרור בזירה הבינלאומית ללא רתיעה מתוצאותיה של פעילות זו. בולט באירועים אלה השימוש במתנקשים ובחוליות המורכבות מאזרחים זרים בסיוע מקומי בניסיון לאפשר לאיראן מרחב הכחשה. תעוזת היתר של גורמי משה"מ, הפועלים באישור המנהיג העליון, היא ביטוי לכוונותיה של איראן לנקום ואף להרתיע, בעיקר את ישראל וארצות הברית, מפני מה שאיראן מזהה כתוקפנותם נגדה ובה בעת להרתיע חברי אופוזיציה איראנים גולים המתגוררים במדינות מערביות מביקורתם הגוברת נגד המשטר בטהראן.

הפעילות האיראנית נגד יעדים ישראלים יהודים בחו"ל

מאז חיסולו בטהראן ב-27 בנובמבר 2020 של מוחסיין פחריזאדה, ראש תכנית הגרעין הצבאית האיראנית, אותו ייחס המשטר לישראל, מנהלת איראן מערכת טרור רצופה נגד יעדים ישראלים ויהודיים המתפרשת על פני ארבע יבשות - אסיה, אפריקה, אמריקה הלטינית ואירופה. החל מינואר 2021 ועד דצמבר 2022 נמסר על כ-13 ניסיונות פיגוע איראניים נגד מטרות המזוהות עם ישראל ובהם נציגויות דיפלומטיות ודיפלומטים, אנשי עסקים ותיירים. הפיגועים בוצעו ביוזמה, ניהול ואכזונה של יחידות ייעודיות בכוח קודס של משמרות המהפכה ומשרד המודיעין אשר גייסו והפעילו סוכנים איראנים לצד מגויסים מקומיים שחלקם בעלי רקע פלילי כדי לרצוח ישראלים ויהודים, בתמורה להטבות כלכליות ואחרות. ניכר כי איראן משמרת לעצמה מרחב הכחשה פומבי על ידי שימוש במגויסים מקומיים ובעלי אזרחויות כפולות בפרט בשלבי ההוצאה לפועל של הפעולות, לצד הקפדה על מעורבות בשלבי איסוף המידע והתמיכה הלוגיסטית.

במהלך 2021 ניסתה איראן להוציא לפועל כשבע פעולות נגד ישראל. אלה בוצעו בעיקר במדינות באפריקה ובאסיה בהן יש לה גישה נוחה להקמת תשתית לביצוע טרור ובחלקן כבר פעלו אנשיה או שלוחיה בעבר כדוגמת אתיופיה, טנזניה, גאנה, סנגל והודו. ניסיונות בוצעו גם במדינות מערביות דוגמת קפריסין. במסגרת פעילות הטרור האיראנית יוזכרו:

בינואר 2021 התפוצץ מטען חבלה ליד השגרירות הישראלית בניו דלהי; באותו החודש נעצרו באיחוד האמירויות חוליות של כוח קודס אשר תכננו לבצע פיגועים נגד יעדי תיירות ובתי עסק פופולאריים בקרב תיירים ישראלים; בפברואר 2021 נחשף באתיופיה תא טרור שהופעל בידי איראן ואסף מידע על שגרירויות ישראל וארצות הברית, לצד כוונה לבצע פיגוע בשגרירות איחוד האמירויות במדינה. ברשות אנשי התא נתפסו אמצעי לחימה וחומרי נפץ. ביוני 2021 סוכלה כוונת פיגוע באנשי עסקים יהודיים בקולומביה על ידי שני אזרחים קולומביאניים שגויסו למשימה בידי איש כוח קודס בעת שהיה עצור איתם בדובאי. בספטמבר 2021 סוכלה כוונת פיגוע של שכיר חרב שגויס בידי משה"מ והסתייע בתא לוגיסטי מקומי כדי לפגוע באנשי עסקים ישראלים בניקוסיה. בנובמבר 2021 נעצרה חוליה שגויסה והופעלה בידי כוח קודס של משמרות המהפכה ותכננה לבצע פיגועים נגד תיירים ישראלים בטנזניה וכן נגד אנשי עסקים ישראלים ומרכזים יהודיים וישראלים בסנגל וגאנה. באותו חודש נעצר בקניה קצין מודיעין איראני בחשד שתכנן להפעיל חוליה מקומית כדי לבצע פיגועים נגד אינטרסים ישראלים במדינה.

ב-2022 המשיכה איראן לנסות ולהוציא לפועל פיגועים איכותיים נגד מטרות ישראליות ויהודיות, אולם ניכר היה כי הדגש עבר למדינות באירופה, תוך שימוש בחוליות מעורבות של סוכנים איראניים לצד בעלי אזרחות כפולה או פעילים מקומיים במרבית הפעולות.

בפברואר 2022 סוכלה כוונת פיגוע ביאיר גלר, איש עסקים ישראלי המתגורר באיסטנבול, בעקבות מעצר חוליה שהופעלה בידי קצין מודיעין איראני שלא נתפס. באפריל 2022 פורסם, בעקבות מעצר וחקירה באיראן של מגויס של המודיעין האיראני בידי חוליה של המוסד הישראלי במהלך הרבע האחרון של 2021, על סיכול של כוונת פיגוע בטורקיה בקונסול ישראלית לשעבר באיסטנבול, כנראה במהלך 2021. ביוני 2022 סוכלה כוונה של חוליה משולבת של איראנים וטורקים שהופעלה בידי כוח קודס לפגוע במקביל במספר תיירים ישראלים שמולטו מהמדינה במבצע משותף של הביון הטורקי והישראלי.

בנובמבר 2022 פורסם על סיכול כוונה של כוח קודס של משה"מ לפגוע באיזיק משה, איש עסקים ישראלי גיאורגי החי בטביליסי בידי שכיר חרב פקיסטני בעזרת סייענים פקיסטניים בעלי זיקה לאל-קאעדה וחוליה איראנית-גיאורגית שהעניקה סיוע לוגיסטי לפעולת ההתנקשות. עוד באותו חודש ניסו חברי חוליה מקומית השייכת לכנופייה של 'מלאכי הגהינום' לפגוע במוסדות של הקהילה היהודית בדורטמונד, בוכום ואסן שבגרמניה באמצעות השלכת בקבוק תבערה וירי לעבר מבנה ששימש בעבר את רב הקהילה וכיום משמש כמכון מחקר. החוליה הופעלה בידי איראן באמצעות חבר כנופיה, גרמני-איראני, שנמלט ומצא מקלט באיראן. פרטי הפעולה נודעו כאשר אחד מחבריה, שהיה אמור להצית בית כנסת מקומי בדורטמונד, הסגיר את עצמו.

בדצמבר 2022 דווח על סיכול כוונה של כוח קודס לפגוע בבית חב"ד בקינשאסה וביעדים אמריקאים, באמצעות תא טרור שבו שימש פעיל פקיסטני דמות מפתח בתכנון הפיגוע בהנחיית שני סוכנים איראנים.

הפעילות האיראנית בזירה הבינלאומית נגד גולים איראנים ובכירי ממשל אמריקאי לשעבר

בדבריו בכנס של המכון לביטחון לאומי שעסק באיראן (21 נובמבר) הפנה ראש אמ"ן האלוף אהרון חליוה זרקור לעבר התנהגותה התוקפנית של איראן בזירה הבינלאומית, מעבר לתחום הגרעין ולמעורבותה המוכרת בארבע זירות במזרח התיכון - לבנון, סוריה, עיראק ותימן - והתמקד, בין היתר, בפעולות טרור שסוכלו בבריטניה ובארצות הברית. פעילות איראנית זו נועדה לבצע פעילות טרור נגד עיתונאים איראנים גולים בלונדון מהאתר האופוזיציוני "איראן אינטרנשיונל". חיזוק לאמינות המידע ואף הרחבתו ניתן מפי ראש ה-MI-5 הבריטי שציין בנאום פומבי כי בשנה האחרונה היו כ-10-8 ניסיונות לבצע פיגועים נגד איראנים על אדמת הממלכה המאוחדת. ניסיונות הפיגוע שתכננו משמרות המהפכה בארצות הברית נחשפו בחודש אוגוסט השנה כאשר מתנקש שהופעל בידי משה"מ ניסה לרצוח או לחטוף את העיתונאית האיראנית פעילת זכויות האדם הקוראת תגר על המשטר האיראני, מסיח עלינג'אד, מביתה בניו יורק. באותו חודש נחשף גם כי שליחי משמרות המהפכה התכוונו להתנקש בחייו של ג'ון בולטון, שגריר ארצות הברית באו"ם וראש המועצה לביטחון לאומי לשעבר וכי גם על מזכיר המדינה לשעבר, פומפאו, היה מידע מודיעיני שהביא את הממשל להצמיד אבטחה אישית לשניהם. יוזכר גם כי באוגוסט נדקר במהלך הרצאתו בניו יורק ונפצע קשה הסופר סלמן רושדי על ידי לבנוני החי בניו יורק ואף שאין הוכחות למעורבות איראנית פעילה, ברורה אחריותה השלוחית של איראן לתקיפתו של הסופר הגולה על פי פסק ההלכה שפורסם ב-1989 על ידי האימאם חומייני שהוביל לניסיונות רצח רבים שלו לאורך השנים שחלפו מאז.

לסיכום, הרצון האיראני לגבות מחיר מישראל על הסיכולים המיוחסים לה על אדמת איראן נותר בעינו והעובדה שאיראן נכשלה בניסיונותיה הרבים לבצע פיגועים נגד יעדים ישראליים ויהודיים בחו"ל לא תרפה את ידיה ומאמצים אלה ימשכו בעתיד. הדבר מחייב דריכות מודיעינית ממוקדת ושיתוף פעולה עם שירותי ביטחון מקומיים, שעד כה הוכיח את עצמו ומנע קורבנות בנפש, אך כידוע לא לעולם חוסן. ניתן להעריך כי החזרה המוגברת לשימוש בטרור בזירה הבינלאומית נגד גורמי האופוזיציה האיראנים במערב תימשך אף היא. נראה כי הגברת הפעילות נגדם מבטאת מצוקה פנימית שחש המשטר לנוכח המהומות המתרחשות בערי איראן, ותגובה להתייצבות מדינות המערב נגדה בגלל תמיכתה הפעילה בפוטין במשבר באוקראינה ואולי אף בשל רצונה להרתיע את מדינות המערב מפני כוונה לגבש פעילות משותפת נגדה על רקע התקדמותה בתחום פיתוח תכנית הגרעין שלה.

העובדות מוכיחות שוב כי איראן אינה מהססת להתריס כנגד הרפיון שמגלות מדינות המערב בתגובה למעשיה וכי היא אינה חדלה משימוש בנשק הטרור בזירה הבינלאומית תוך הפרה בוטה של ריבונותן וגרימת סיכון גם לחיי אזרחיהן תוך שהיא מוכנה לרצוח תיירים זרים, אנשי עסקים ואף לפגוע בנציגויות ונציגים זרים המתארחים בתחומן. הדבר מהווה הזדמנות לישראל

לחשוף את הסכנה שאיראן מהווה לביטחון קהילה הבינלאומית, ולא רק לישראל, ולהבהיר את האיום שאיראן מציבה, גם בתחום הגרעין וגם על היציבות האזורית במזה"ת ובמפרץ הפרסי. ניסיונות התקיפה של בכירי הממשל האמריקאי בארצות הברית גופא לצד תקיפת גורמי אופוזיציה במדינות המערב תוך תעוזה גוברת והולכת מחייבים תגובה נחרצת מצד הקהילה המערבית שרק בזכות פעילות סיכול יעילה ושיתוף פעולה מודיעיני עם ישראל נמנע מהם לטעום את נחת זרועה של איראן.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט